

Nietzsche en het dilemma van goed en kwaad-7



Petra Bolhuis & Theo Meereboer
Maieutiek 2016

Hypothese van slechte geweten

- **“Deze hypothese...gevormd was.”** (78) De veranderingen zijn niet geleidelijk en niet vrijwillig.
- Aanpassing aan de omstandigheden,
- maar vooral enorme dwang die is uitgeoefend om het vormeloze volk in een vorm te krijgen.
- Er moet eerst vorm zijn, een geheugen zijn en dan pas ontstaan onvrijheid én vrijheid.
- Het gaat van latente vrijheid naar verdrongen vrijheid, naar vrijheid die heroverd kan worden.

Maieutiek Nietzsche 2016-7

Ressentiment: ziekte en zwangerschap

- Ook al begint het slechte geweten vanuit het ressentiment, het wordt tot scheppingskracht en brengt daarmee een schoonheid voort. Het verandert in zijn tegendeel; het is een schepping naar binnen toe. Zonder die dwang waren we nooit tot introspectie gekomen.
- Het is de lust voortkomend uit de wil tot macht tegen onszelf gekeerd en uitgebouwd. Het is een ziekte dit kwade geweten maar het is een zwangerschap.w.z. er komt iets nieuws uit voort.

Maieutiek Nietzsche 2016-7

Oorsprong van de schuld

- **“Binnen de oorspronkelijke...kracht”** (81) het begint met een schuld jegens de voorouders,
- Voorouders transformeren in goden, **“de opkomst...geproduceerd”**(83),
- Christelijke God als hoogtepunt van schuldmoreal,
- Atheïsme als bevrijding van schuld

Maieutiek Nietzsche 2016-7

Van schuld naar slecht geweten

- **“God die zichzelf...”** (85) De schuld keert zich tegen de schuldeiser. → de mensheid kan die enorme schuld nooit te dragen.
- Christendom kent God die zijn zoon offert om deze schuld in te lossen.
- Atheïsme kent zelfde schuld, maar nu moet de ratio onze schuld opheffen.
- **“Deze uitweg ...”** (88) Het geloven in God/goden hoeft niet te leiden tot schuldgevoel getuige de Grieken.

Maieutiek Nietzsche 2016-7

De nieuwe weg

- Voor er een nieuw ideaal kan komen moeten oude worden vernietigd (de filosoof met de hamer)
- Kan er iemand zich losmaken van de oude waarden waarbij wij mensen ons tegen onze natuur hebben leren keren?
- Van de goede mensen moet je het niet hebben want die geloven in de moraal en van de gemakzuchtigen ook niet want het vergt inspanning.

Maieutiek Nietzsche 2016-7

Nieuwe mens

- **“Deze mens van de toekomst, die ons evengoed van alle gebruikelijke idealen zal verlossen als van datgene wat daaruit heeft moeten voortkomen, van de grote walging, van de wil tot het niets, van het nihilisme, deze klokslag van twaalf uur 's middags en de grote beslissing, die de wil weer vrijmaakt, die de aarde haar doel en de mens zijn hoop teruggeeft, deze antichrist en antinihilist, deze overwinnaar van God en het niets -hij móét eens komen...” (89)**

Maleutiek Nietzsche 2016-7